

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 2 listopada 2012 r. (...) Sp. z o.o. w G. wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej, w celu zaspokojenia jej wierzytelności wobec D. K. w kwocie 41.546,15 zł, czynności prawnej – podziału majątku wspólnego z dnia 1 czerwca 2011 r., określonej postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu, sygn. I Ns 293/11, mocą której dłużnik D. K. oraz pozwana dokonali zgodnego podziału majątku wspólnego obejmującego nieruchomości położoną w S. przy ul. (...), objętą księgą wieczystą o nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto, wartości 770.000 zł w ten sposób, że własność opisanej nieruchomości w całości przyznana została pozwanej, bez obowiązku spłaty na rzecz D. K. oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania w sprawie, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona powodowa podniosła, iż przysługuje jej względem D. K. wierzytelność w kwocie 41.547,15 zł, na którą składają się należność główna zasądzona wyrokiem Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 21 lutego 2004 r., koszty procesu oraz skapitalizowane odsetki od należności głównej. Przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto toczyło się na podstawie przedmiotowego wyroku postępowanie egzekucyjne w sprawie nr Km 1387/07. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 23 listopada 2005 r., sygn. Gco 513/05 nadano niniejszemu wyrokowi klauzulę wykonalności przeciwko pozwanej, z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową. Postępowanie egzekucyjne skierowane było względem nieruchomości położonej w S. przy ul. (...).

Powódka wskazała, że w dniu 1 czerwca 2011 r. D. K. i E. K. dokonali w postępowaniu sądowym zgodnego podziału majątku wspólnego w postaci niniejszej nieruchomości w ten sposób, że jej własność w całości przypadła pozwanej, bez obowiązku spłaty na rzecz D. K.. W dniu 27 lipca 2011 r. E. K. złożyła wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego. W dniu 12 stycznia 2012 r. organ egzekucyjny umorzył postępowanie egzekucyjne z nieruchomości wobec ustania współwłasności i przejścia nieruchomości do majątku odrębnego pozwanej. Następnie w dniu 2 maja 2012 r. organ egzekucyjny umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie wobec braku majątku, do którego można by skierować egzekucję (k. 2-5).

W odpowiedzi na pozew E. K. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, iż czynność prawna podziału majątku wspólnego – w formie w jakiej nastąpiła – nie zmieniła sytuacji majątkowej D. K. ani sytuacji wierzyciela Spółki (...) Sp. z o.o., gdyż nieruchomość będąca przedmiotem podziału jest obciążona hipotekami należności innych wierzycieli D. K., które na etapie postępowania egzekucyjnego będą korzystać z pierwszeństwa zaspokojenia. E. K. podniosła przy tym, iż wartość niniejszego obciążenia hipotecznego znacząco przewyższa wysokość udziału D. K.. Nadto pozwana zakwestionowała wartość nieruchomości ustaloną w postanowieniu działowym, podając iż jest ona znacząco zawyżona.

E. K. podniosła również, że przedmiotowa nieruchomość w blisko 80% została wzniesiona za środki pochodzące z jej majątku odrębnego oraz w trakcie postępowania egzekucyjnego przekazała D. K. kwotę około 150.000 zł na spłatę długów. Ponadto przez dłuższy czas pozostawała w separacji faktycznej z mężem i nie wiedziała, gdzie przebywa oraz czym się zajmuje (k. 73-76).

Pismem z dnia 9 października 2013 r. powódka podtrzymała pozew i dotychczasowe stanowisko w sprawie. Strona powodowa wskazała, iż D. K. stał się niewypłacalny wskutek czynności prawnej w postaci podziału majątku wspólnego, na co wskazuje fakt umorzenia postępowania egzekucyjnego. Ponadto dłużnik pozostaje w dalszym ciągu niewypłacalny, albowiem nie wykonuje on żadnego odpłatnego zajęcia, ograniczając się do dozoru mienia przedsiębiorstwa syna w zamian za zapewnienie żywności i mieszkania. Ponadto strona powodowa podniosła, iż fakt istnienia obciążenia hipotecznego na nieruchomości nie wyklucza w żaden sposób skutecznego prowadzenia z niej egzekucji przez powódkę. Zaznaczyła, że przed dokonaniem czynności podziału majątku egzekucja była prowadzona (k. 112-113).

Sąd ustalił, co następuje:

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 21 lutego 2005 r., sygn. VI GC 1948/04 zasądzono od pozwanego D. K. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w G. kwotę 18.640,15 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 sierpnia 2004 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.839,80 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Wartość odsetek od należności głównej skapitalizowanych na dzień poprzedzający złożenie pozwu wynosi 19.067,20 zł. (...) Sp. z o.o. występuje pod nazwą (...) Sp. z o.o.

Dowody: wyrok Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 21 lutego 2005 r., sygn. VI GC 1948/04 (k. 20), postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ z dnia 5 września 2006 r. (k. 30)

E. K. i D. K. byli małżeństwem od 31 lipca 1982 r. do 30 czerwca 2006 r. W latach 1988-1989 r. wybudowali dom na nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...), należącej do ich majątku wspólnego.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 9 czerwca 2006 r., sygn. I C 678/06 (k. 27), zeznania D. K. (k. 98), zeznania E. K. (k. 101)

Przedmiotowa nieruchomość jest obciążona pięcioma hipotekami przymusowymi na rzecz ZUS-u o łącznej wartości 238.842,42 zł.

Dowód: wyciąg z księgi wieczystej o nr KW (...) (akta wieczystoksięgowe)

Przeciwko D. K. prowadzone było postępowanie egzekucyjne przez (...) Sp. z o.o., które było skierowane względem nieruchomości położonej w S. przy ul. (...). W 2009 r. biegły sądowy dokonał wyceny niniejszej nieruchomości na kwotę 775.444 zł.

Dowód: postanowienia (k. 4-5 akt sprawy o sygn. KM 1387/07), protokół (k. 47-52 akt o sygn. KM 1387/07)

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 23 listopada 2005 r., sygn. VI Gco 513/05 nadano klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 21 lutego 2005 r., sygn. VI GC 1948/04 także przeciwko E. K. – małżonce dłużnika D. K. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową małżonków D. K. i E. K.. Pozwana osobiście odebrała pisma dotyczące wszczęcia postępowania egzekucyjnego oraz skierowania egzekucji względem nieruchomości.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 23 listopada 2005 r., sygn. VI Gco 513/05 (k. 22-23), zpo (k. 4,5 akt o sygn. KM 1387/07)

W 10 sierpnia 2009 r. E. K., jako dłużnik, skierowała do sądu pismo dotyczące postępowania egzekucyjnego.

Dowód: postanowienie (k. 56-57 akt sprawy o sygn. KM 1387/07)

Przeciwko D. K. toczyły się również inne postępowania egzekucyjne, w toku których egzekucja skierowana była względem nieruchomości położonej w S. przy ul. (...). Klauzule wykonalności były nadane również wobec E. K.. Nadto odbierała ona osobiście pisma dotyczące wszczęcia egzekucji oraz jej skierowania względem nieruchomości.

Dowód: akta o sygn. KM 1901/05, KM 1873/07, KM 765/08, KM 1388/07, KM 1323/08, KM 653/06

W dniu 1 lutego 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu D. M. dokonał obwieszczenia o poddaniu licytacji nieruchomości położonej w S. przy ul. (...).

Dowód: obwieszczenie o licytacji (k. 79 akt sprawy o sygn. KM 1387/07)

Postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 1 czerwca 2011 r., sygn. I Ns 293/11 ustalono, że w skład majątku wspólnego E. K. i D. K. wchodzi nieruchomość położona w S. przy ul. (...), obejmująca działkę o nr (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą o nr (...) o wartości 770.000 zł oraz dokonano podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania w ten sposób, że własność niniejszej nieruchomości przyznano na rzecz wnioskodawczyni bez obowiązku spłaty na rzecz uczestnika postępowania.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 1 czerwca 2011 r., sygn. I Ns 293/11 (k. 26)

W dniu 27 lipca 2011 r. E. K. złożyła do Komornika przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu D. M. wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego z nieruchomości położonej w S. przy ul. (...).

Dowód: wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego (k. 24-25)

Postanowieniem z dnia 12 stycznia 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w P. D. M. umorzył postępowanie egzekucyjne z nieruchomości położonej w S. ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...). Natomiast postanowieniem z dnia 2 maja 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w P. D. M. umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie przeciwko dłużnikowi D. K., z uwagi na brak majątku, do którego można by skierować egzekucję.

Dowody: postanowienie z dnia 12 stycznia 2012 r. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w P. D. M. (k. 28), postanowienie z dnia 2 maja 2012 r. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w P. D. M. (k. 29)

D. K. nie posiada żadnych ruchomości oraz nieruchomości, nie pracuje, nieodpłatnie pełni funkcję dozorcę mienia przedsiębiorstwa, w którym zatrudniony jest jego syn S. K., w zamian za pożywienie i zapewnienie mieszkania.

Dowód: zeznania S. K. (k. 97), zeznania D. K. (k. 99), oświadczenie D. K. (k. 81 akt o sygn. KM 1387/07)

Powyższy stan faktyczny był ustalono na podstawie dowodów w postaci: zeznań świadków D. K. (k. 97-98) i S. K. (k. 97) oraz zeznań pozwanej E. K. (k. 101), a także dokumentów w postaci: wyroku Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 21 lutego 2005 r., sygn. VI GC 1948/04 (k. 20), postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ z dnia 5 września 2006 r. (k. 30), wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 9 czerwca 2006 r., sygn. I C 678/06 (k. 27), postanowienia Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 23 listopada 2005 r., sygn. VI Gco 513/05 (k. 22-23), postanowienia Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 1 czerwca 2011 r., sygn. I Ns 293/11 (k. 26), wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego (k. 24-25), postanowienia z dnia 12 stycznia 2012 r. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu D. M. (k. 28), postanowienia z dnia 2 maja 2012 r. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w P. D. M. (k. 29) oraz akt sprawy o sygn. KM 1387/07, KM 1901/05, KM 1873/07, KM 765/08, KM 1388/07, KM 1323/08, KM 653/06.

Sąd negatywnie ocenił zeznania D. K. w zakresie, w jakim wskazał on, iż nieruchomość położona w S. przy ul. (...) należała do majątku osobistego E. K., że pozwana spłacała jego długi oraz że w chwili dokonywania podziału majątku wspólnego nie był świadomy, że działa z pokrzywdzeniem wierzyciela E. S. z o.o. Jego zeznania są sprzeczne z zeznaniami pozwanej odnośnie tego, w jaki sposób przekazywane były pieniądze przez rodzinę E. K., albowiem dłużnik twierdził, iż pieniądze te były przesyłane w „dużych żółtych kopertach”, natomiast pozwana wskazała, że przed zawarciem związku małżeńskiego była w Szwajcarii, gdzie otrzymała pieniądze na zakup działki. Podkreślenia wymaga także fakt, iż pieniądze na zakup działki i budowę domu miały być darowane E. K. przed zawarciem małżeństwa, co miało miejsce w 1982 r., zaś dom wybudowano dopiero w latach 1988-1989 r., co wydaje się okresem niezwykle długim i przemawia z tym, że darowizna - jeśli została dokonana - to nie miała miejsca przed zawarciem małżeństwa

przez małżonków K.. Nadto zasady doświadczenia życiowego przemawiają za tym, iż darowizny czynione na początku trwania małżeństwa przez członków rodziny jednego z małżonków zwykle czynione są na rzecz obojga małżonków.

D. K. nie skonkretyzował, jakie długi, względem kogo, w jakiej wysokości, a przede wszystkim kiedy spłaciła za niego E. K.. Z uwagi na ogólność twierdzeń świadka w tym zakresie Sąd doszedł do przekonania, iż nie zasługują one na uznanie.

Odnośnie świadomości pokrzywdzenia wierzycieli należy wskazać, że D. K. sam podał, iż wie, że nie spłacił wszystkich długów oraz ma nadzieję, że kiedyś to uczyni.

Sąd negatywnie ocenił zeznania E. K. w zakresie, w jakim wskazała ona, iż nieruchomości położona w S. przy ul. (...) należała do jej majątku osobistego, że spłacała długi D. K., że w chwili dokonywania podziału majątku wspólnego D. K. nie był świadomy, że działa z pokrzywdzeniem wierzyciela E. S. z o.o. oraz że pozwana nie wiedziała, że dłużnik działa z pokrzywdzeniem wierzyciela.

W tym zakresie aktualne pozostają uwagi poczynione wyżej odnośnie sprzeczności między zeznaniami pozwanej i D. K. oraz ich sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego. Ponadto należy wskazać, iż z zasad doświadczenia życiowego wynika, że w sytuacji, gdy składnik majątku należy do majątku osobistego jednego z małżonków ustala się to w toku postępowania działowego, nadto w razie skierowania egzekucji względem takiego składnika majątkowego małżonek ten podejmuje obronę, występując z powództwem przeciwegzekucyjnym. Natomiast w niniejszym stanie faktycznym małżonkowie K. podali w postępowaniu działowym, iż nieruchomości stanowi ich majątek wspólny, nadto E. K. w toku postępowania egzekucyjnego nie kierowała powództwa przeciwegzekucyjnego.

Również pozwana nie skonkretyzowała, jakie długi, względem kogo, w jakiej wysokości, a przede wszystkim kiedy spłaciła za D. K.. Z uwagi na ogólność twierdzeń strony w tym zakresie Sąd doszedł do przekonania, iż nie zasługują one na uznanie.

Na fakt, że pozwana wiedziała o egzekucji prowadzonej z nieruchomości oraz o nadaniu klauzuli wykonalności również przeciwko niej wskazują następujące okoliczności: osobiście odebrała pisma dotyczące wszczęcia postępowania egzekucyjnego oraz skierowania go względem nieruchomości, zarówno w sprawie toczącej się pod sygn. KM 1387/07, jak i w innych toczących się wobec D. K. postępowaniach, już 2009 r. skierowała do sądu pismo dotyczące niniejszego postępowania egzekucyjnego, na początku 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w P. D. M. dokonał obwieszczenia o poddaniu przedmiotowej nieruchomości licytacji, a nadto w dniu 27 lipca 2011 r. E. K. złożyła do Komornika przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu D. M. wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego z nieruchomości położonej w S. przy ul. (...). Zdaniem Sądu nie zasługują również na uznanie za prawdziwe twierdzenia pozwanej, iż w sytuacji, gdy przez cały okres od rozvodu w 2005 r. do 2011 r. nie mogło dojść do podziału majątku wspólnego, z uwagi na niezwykle trudne relacje z byłym mężem, w 2011 r. - bezpośrednio po obwieszczeniu licytacji – doszło do zgodnego podziału majątku, bez wyraźnego powodu. W zeznaniach E. K. występują również sprzeczności, co do tego, kiedy dowiedziała się o toczących się postępowaniach egzekucyjnych, albowiem najpierw wskazała, iż miało to miejsce w 2003-2004 r., a następnie, że do rozvodu nie wiedziała o żadnych postępowaniach.

Sąd nie oparł ustaleń faktycznych na zeznaniach S. K. w zakresie, w jakim wskazał on, że E. K. nie wiedziała o długach D. K.. Jak już wskazano ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów wynika, iż pozwana posiadała wiedzę odnośnie prowadzonych postępowań egzekucyjnych. Również twierdzenia świadka dotyczące spłaty długów D. K. przez E. K. oraz choroby alkoholowej jego ojca z uwagi na swą ogólność nie zasługują na uwzględnienie.

Za przydatne i wiarygodne Sąd uznał zgromadzone w toku postępowania dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych. Zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Żadna ze stron nie podniosła zarzutu przeciwko domniemaniu prawdziwości

ani domniemaniu autentyczności. Ponadto Sąd nie znalazł podstaw by uczynić to z urzędu. Przepis art. 245 k.p.c. wiąże z dokumentami prywatnymi domniemanie, iż osoby, które podpisały się pod tymi dokumentami, złożyły oświadczenia zawarte w ich treści. Żadna ze stron nie podniosła zarzutu przeciwko domniemaniu autentyczności. Ponadto prawdziwość oświadczeń zawartych w niniejszych dokumentach nie była kwestionowana przez strony, jak również kwestia ta nie wywołała wątpliwości Sądu.

Sąd oddalił wnioski dowodowe strony pozwanej na rozprawie w dniu 20 maja 2014 r. jako dotyczące okoliczności dostatecznie wyjaśnionych lub nieistotnych o czym szerzej mowa w części rozważaniowej uzasadnienia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Według art. 527 § 1 k.c. gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego „na podstawie art. 527 § 1 k.c. wierzyciel może zaskarżyć zgodny wniosek dłużnika i pozostałych uczestników postępowania o podział majątku wspólnego, dział spadku i zniesienie współwłasności, jeżeli w wyniku uwzględnienia tego wniosku przedmioty majątkowe objęte podziałem zostały nabyte przez uczestników postępowania niebędących dłużnikami. Przewidziany w art. 534 k.c. termin biegnie wówczas od dnia uprawomocnienia się postanowienia działowego” (uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 17 czerwca 2010 r., sygn/ III CZP 41/2010, LexPolonica nr 2296336).

Ochrona wierzyciela, polegająca na przyznaniu mu prawa żądania uznania za bezskuteczną wobec niego czynności prawnej, zdziałanej przez dłużnika z osobą trzecią, w celu zaspokojenia jego wierzytelności, przewidziana art. 527 § 1 k.c., jest możliwa, po kumulatywnym spełnieniu, objętych tym przepisem przesłanek: istnienia wierzytelności, dokonania czynności prawnej przez dłużnika z osobą trzecią, pokrzywdzenia wierzyciela tą czynnością, dokonania jej przez dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, uzyskania wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią, działania osoby trzeciej w złej wierze. Obowiązek wykazania istnienia wierzytelności podlegającej ochronie obejmuje zarówno fakt przysługiwania wierzycielowi od dłużnika zaskarżalnego uprawnienia do świadczenia na jego rzecz sumy pieniężnej, jak też jej skonkretyzowania, przez określenie tytułu prawnego i wysokości.

Przepis art. 528 k.c. wprowadza wyjątek od powyższych zasad, stanowiąc, iż jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Zatem przepis ten uwalnia wierzyciela od konieczności wykazania istnienia po stronie osoby trzeciej jakiegokolwiek przesłanki subiektywnej.

Podstawowa reguła z art. 527 § 1 k.c. wymaga, by dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, czyli zdawał sobie sprawę z tego, że jego czynność prawna może spowodować niemożliwość uzyskania zaspokojenia przez jego wierzycieli. Nie chodzi tu zatem o zamiar pokrzywdzenia, a tylko o świadomość możliwości jego wystąpienia. Świadomość ta nie musi odnosić się do żadnego konkretnego wierzyciela. Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi istnieć w momencie dokonywania przez dłużnika zaskarżonej czynności prawnej, czyli najpóźniej w momencie podejmowania przez niego ostatecznego z zachowań niezbędnych do wystąpienia negatywnego dla majątku dłużnika skutku tej czynności.

W myśl art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego

„o uwzględnieniu powództwa pauliańskiego rozstrzyga nie chwila powstania pokrzywdzenia, lecz okoliczność, czy istnieje ono w chwili orzekania. Wynika to z samej istoty skargi pauliańskiej. Odpadnięcie przesłanki „pokrzywdzenia” oznacza, że wierzyciela nie ma przed czym 'bronić’” (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 15 czerwca 2005 r., sygn. IV CK 806/2004, LexPolonica nr 1633090). Rzeczywisty (obiektywny) charakter niewypłacalności dłużnika, oznacza, że dłużnik nie jest w stanie zaspokoić wierzyciela, nawet w sytuacji gdy ten ostatni wspomagany jest przymusem państwowym realizowanym w toku postępowania egzekucyjnego.

Podkreślenia wymaga, że „z treści art. 527 § 2 k.c. wynika, że wierzyciel pauliański powinien udowodnić jedynie związek między zaskarżoną czynnością dłużnika a stanem jego niewypłacalności (verba legis: „jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny”) i tylko w tym zakresie obciąża go ciężar dowodu omawianej obiektywnej przesłanki skargi pauliańskiej (art. 6 k.c.). Oznacza to, że na osobie trzeciej spoczywa ciężar dowodu wystąpienia innej, realnej przyczyny nieefektywności egzekucji wierzyciela pauliańskiego i wpływu tej przyczyny na tę nieefektywność (np. częściowo, całkowita). Powinien on zatem wykazać, np. fakt istnienia określonego obciążenia hipotecznego eliminującego skuteczność egzekucji wierzyciela i utrzymywanie się określonego pułapu zadłużenia dłużnika wobec wierzyciela hipotecznego w chwili wytoczenia powództwa o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną oraz w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 2 k.p.c.)” (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 8 października 2009 r., sygn. II CSK 221/2009, LexPolonica nr 8113986).

Nadto zwrócenia uwagi wymaga fakt, iż okoliczność, że przedmiotem czynności prawnej jest nieruchomości obciążona hipoteką na rzecz innego wierzyciela, może mieć w świetle art. 527 § 1 i 2 k.c. znaczenie jedynie dla ogólnej oceny, czy czynność ta była dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli. Pokrzywdzenie to występuje bowiem wówczas, gdy na skutek zaskarżonej czynności dłużnik stał się niewypłacalny, albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż przed jej dokonaniem (art. 527 § 2 k.c.). Zabezpieczony hipoteką dług wobec innego wierzyciela, zmniejsza majątek dłużnika przeznaczony do egzekucji na rzecz pozostałych wierzycieli. Z uwagi na to, że „majątkiem” podlegającym egzekucji jest tylko majątek czynny, obliczając dla celów art. 527 § 1 i 2 k.c. majątek dłużnika, który mógłby podlegać egzekucji na rzecz skarżącego wierzyciela, należy odliczyć od niego wartość hipoteki obciążającej nieruchomości i tak określony majątek poddać ocenie w zakresie wskazanym w art. 527 § 2 k.c. Ponadto należy podkreślić, iż o tym czy i w jakim zakresie wierzyciel uzyska zaspokojenie swojej wierzytelności prowadząc egzekucję zgodnie z zasadami art. 532 k.c. w zw. z art. 527 § 1 k.c., będzie decydować w istocie stan tej nieruchomości w chwili takiej egzekucji: jej wartość w tym czasie, obciążenie hipoteczne i inne zobowiązania uprzywilejowane oraz to, czy wierzyciele wierzytelności uprzywilejowanych będą chcieli lub mogli prowadzić egzekucję swoich należności. Wszystkie te okoliczności, mogą sprawić, że nawet przy obciążeniu nieruchomości hipoteką, wierzyciele nieuprzywilejowani będą mogli zaspokoić w całości lub w części swoje wierzytelności. Okoliczności te, istotne dla skuteczności egzekucji, nie mogą być znane w chwili orzekania w oparciu o art. 527 k.c., a tym samym nie mogą mieć **wpływu na treść orzeczenia w tym znaczeniu, że nie mogą warunkować ani ograniczać zakresu uprawnienia wierzyciela przewidzianego w tym przepisie** (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 15 czerwca 2007 r., sygn. II CSK 93/2007, LexPolonica nr 2547469).

Przenosząc niniejsze rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy wskazać, iż (...) Sp. z o.o. wykazała istnienie przysługującej jej względem D. K. wierzytelności zarówno pod względem podmiotowym, jaki przedmiotowym, w tym także co do jej wartości.

Nadto strona powodowa udowodniła przesłankę pokrzywdzenia wierzyciela, albowiem w konsekwencji dokonanego w dniu 1 czerwca 2011 r. podziału majątku wspólnego D. K. i E. K. dłużnik – D. K. stał się niewypłacalny. Świadczy o tym fakt, iż przed dokonaniem niniejszej czynności prawnej skutecznie prowadzona była egzekucja z nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), natomiast po jej dokonaniu postępowanie zostało umorzone w tym zakresie, jak również umorzono postępowanie egzekucyjne w całości względem D. K., z uwagi na brak innych składników majątkowych podlegających egzekucji. Stan niewypłacalności dłużnika powstały wskutek podziału majątku wspólnego utrzymał się i istniał zarówno w chwili wniesienia przez powódkę pozwu, jak i w chwili orzekania. Wskazuje na to okoliczność, iż

D. K. po dokonaniu niniejszej czynności nie podjął zatrudnienia, a nadto – jak wskazał w oświadczeniu złożonym w toku postępowania egzekucyjnego – nie posiadał innych składników majątkowych podlegających egzekucji.

Podkreślenia wymaga, iż strona pozwana nie wykazała, by przyczyną nieefektywności egzekucji E. S. z.o.o. był fakt istnienia określonego obciążenia hipotecznego eliminującego skuteczność egzekucji wierzyciela i utrzymywanie się określonego pułapu zadłużenia D. K. wobec wierzyciela hipotecznego w chwili wytoczenia powództwa o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną oraz w chwili zamknięcia rozprawy. Należy przy tym zaznaczyć, iż fakt istnienia niniejszego obciążenia mógł mieć wpływ jedynie na wartość nieruchomości, względem której skierowana była egzekucja, zaś bez znaczenia jest kwestia pierwszeństwa określonego typu wierzytelności, albowiem wierzyciel uprzywilejowany nie musi z tego pierwszeństwa skorzystać. Ponadto, jak już wskazano, postępowanie egzekucyjne z nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) prowadzone było skutecznie, zaś jego umorzenie nastąpiło w następstwie dokonania podziału majątku wspólnego w dniu 1 czerwca 2011 r. W tym kontekście podkreślenia wymaga, iż zgłaszane przez stronę pozwaną wnioski dowodowe mające wykazać wysokość zadłużenia D. K. względem ZUS-u zasługiwały na oddalenie, albowiem zmierzały do wykazania okoliczności niemającej znaczenia dla rozstrzygnięcia postępowania.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że z wpisów w księdze wieczystej wynika, iż łączna wartość hipotek przymusowych przysługujących ZUS-owi wynosi 238.842,42 zł. Natomiast wartość nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) została ustalona przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego w toku postępowania egzekucyjnego w 2009 r., a następnie wskazana przez samą pozwaną we wniosku o podział majątku wspólnego w 2011 r. Nie jest to czas na tyle odległy, by wartość ta mogła się w sposób znaczący zmienić. Rynek nieruchomości jest bowiem stabilny, nadto brak zmian w samej nieruchomości (bądź ich wykazania w toku postępowania). Zatem, przyjmując, iż w chwili wyrokowania wartość niniejszej nieruchomości oscyluje w granicach 700.000 zł należy wskazać, iż po odliczeniu łącznej wartości hipotek przymusowych przysługujących ZUS-owi nieruchomości, a więc kwoty 238.842,42 zł, nieruchomość wciąż jest warta około 460.000 zł. Kwota ta z pewnością wystarcza na zaspokojenie wierzytelności w wysokości 41.547,15 zł, przysługującej (...) Sp. z o.o.

Ponadto należy stwierdzić, iż D. K. działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. D. K. miał bowiem świadomość utraty płynności finansowej i prowadzenie przez wierzycieli egzekucji komorniczej przeciwko niemu. Ogólna dojrzałość, sprawność umysłowa i doświadczenie życiowe dłużnika wskazują na fakt, iż znał on skutek dokonywanej czynności dla jego majątku w postaci usunięcia określonych składników majątkowych. Zaznaczenia wymaga fakt, iż pozwana nie wykazała, po stronie byłego męża zachodziły jakiegokolwiek okoliczności wyłączające świadomość odnośnie jego sytuacji życiowej oraz majątkowej. Strona powodowa nie wniosowała o powołanie na tę okoliczność biegłego z dziedziny psychiatrii ani psychologii odnośnie wpływu ewentualnej choroby alkoholowej dłużnika na jego świadomość. Natomiast w zeznaniach D. K., S. K. oraz E. K. brak konkretnych okoliczności, dotyczących ewentualnego alkoholizmu dłużnika oraz zachowania będącego jego skutkiem. Ponadto należy podkreślić, iż krótko przed dokonaniem czynności podziału majątku wspólnego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu D. M. dokonał obwieszczenia o poddaniu przedmiotowej nieruchomości licytacji.

W wyniku podziału majątku wspólnego E. K. niewątpliwie uzyskała korzyść majątkową, albowiem przyznano jej na wyłączną własność nieruchomość o wartości 770.000 zł, przy czym nastąpiło to bez ekwiwalentu.

W niniejszej sprawie nie wymagała udowodnienia okoliczność złej wiary pozwanej, albowiem podział majątku wspólnego dokonany w dniu 1 czerwca 2011 r. między małżonkami K. miał charakter czynności prawnej pod tytułem darmym. Świadczy o tym fakt, iż w postępowaniu o podział majątku wspólnego ustalono, że w skład majątku wspólnego małżonków wchodzi nieruchomość położona w S. przy ul. (...) o wartości 770.000 zł, a następnie przyznano ją na wyłączną własność E. K., bez obowiązku spłaty D. K.. Jak już wskazano, strona powodowa nie wykazała, by przedmiotowa nieruchomość należała do jej majątku osobistego, bądź by poczyniła z majątku osobistego na majątek wspólny nakłady. Brak bowiem w niniejszym postępowaniu dowodów na okoliczność dokonania samej darowizny, jak również jej daty, wysokości i stron umowy. Ponadto w toku postępowania nie wykazano, jakie długi, na czyją rzecz, w jakiej wysokości oraz kiedy spłaciła E. K.. Nawet jeżeli w sprawie o podział majątku na zgodny wniosek pozwana zaniechała wykazywania nakładów z majątku osobistego na wspólny celem uzasadnienia okoliczności,

że nieruchomości ma jej przypaść bez spłat - jako wyrównanie przesunięć majątkowych tytułem nakładów, to niewątpliwie w tej sprawie ciążył na niej obowiązek dowodzenia tych okoliczności po to by ta czynność nie była oceniana jako pod tytułem darmym. Powinności tej nie sprostала pomimo tego, że była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika.

Niezależnie od powyższego, podkreślenia wymaga, iż pozwana niewątpliwie miała wiedzę, co do faktu działania D. K. z pokrzywdzeniem wierzycieli. Jak już podano, wskazują na to następujące okoliczności: E. K. wiedziała o egzekucji prowadzonej z nieruchomości oraz o fakcie nadania klauzul wykonalności również przeciwko niej – osobiście odebrała pisma dotyczące wszczęcia postępowania egzekucyjnego oraz skierowania go względem nieruchomości, zarówno w sprawie toczącej się pod sygn. KM 1387/07, jak i w innych toczących się wobec D. K. postępowaniach, już 2009 r. kierowała bowiem do sądu pisma dotyczące niniejszego postępowania egzekucyjnego, na początku 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu D. M. dokonał obwieszczenia o poddaniu przedmiotowej nieruchomości licytacji, a nadto w dniu 27 lipca 2011 r. E. K. złożyła do Komornika przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu D. M. wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego z nieruchomości położonej w S. przy ul. (...).

Stosownie do powyższego należy stwierdzić, iż spełnione zostały wszystkie przesłanki konieczne do wniesienia skargi pauliańskiej. Ponadto strona powodowa dochowała terminu z art. 534 k.c. Z tego względu Sąd uwzględnił powództwo.

Przepis art. 98 § 1 k.p.c. wprowadza zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, stanowiąc, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty procesu.

Na koszty postępowania w wysokości 4.495 zł poniesione przez powódkę złożyły się następujące kwoty: 2078 zł – opłata sądowa, 2400 zł – koszty zastępstwa procesowego oraz 17 zł – opłata od pełnomocnictwa.

W myśl art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2010 r. Nr 90 poz. 594 ze zm.) opłatę stosunkową pobiera się w sprawach o prawa majątkowe; wynosi ona 5 % wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 100 000 złotych. Natomiast według art. 21 niniejszej ustawy końcówkę opłaty zaokrągla się w górę do pełnego złotego. W niniejszym stanie faktycznym kwotą żadaną była kwota 41.547,15 zł, zatem opłata sądowa, po zaokrągleniu, wynosiła 2078 zł.

Zgodnie z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013 r. Nr 0, poz. 490) stawki minimalne wynoszą przy wartości przedmiotu sprawy powyżej 10 000 zł do 50 000 zł - 2 400 zł.

SSR Małgorzata Rozmiarek-Brzezińska

ZARZĄDZENIE

1. odnotować uzasadnienie w kontrolce uzasadnień;
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanej, pełnomocnikowi powodów;
3. przedłożyć za 14 dni lub z apelacją

.

SSR Małgorzata Rozmiarek-Brzezińska